

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ПАТЕНТНЕ ПРАВО”
(для спеціалістів)

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2011

МАУП

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Патентне право є інститутом цивільного права. Студенти мають змогу ознайомитись із загальними поняттями інтелектуальної власності загалом та патентного права зокрема в межах дисципліни “Цивільне та сімейне право”. Передбачається глибше вивчення питань, що входять до предмета дисципліни “Патентне право”.

Актуальність дисципліни полягає в активному розвитку інноваційних технологій, інформатизації суспільства і зростанні ролі новітніх технологій у суспільстві. Саме правове забезпечення охорони об’єктів промислової власності і є завданням дисципліни.

“Патентне право” є частиною права інтелектуальної власності, а отже, охоплює ряд загальних понять, студенти мають ознайомитись з ними, мати уявлення про місце і роль патентного права в системі цивільного права загалом та права інтелектуальної власності зокрема.

Мета дисципліни — засвоєння студентами певного обсягу знань з правової охорони прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки та застосовувати здобуті знання та навички на практиці.

Мета дисципліни конкретизується в її завданнях, а саме:

- ознайомитись з основними теоретичними засадами інтелектуальної власності загалом та патентного права зокрема, чітко уявляти місце дисципліни у правовій системі;
- знати та вільно орієнтуватись в нормативно-правовій базі щодо охорони прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки;
- максимально наближено до практики розглянути процес реєстрації об’єктів інтелектуальної власності та отримання патенту;
- вивчити основні способи захисту патентних прав суб’єктів та можливі шляхи розпорядження ними.

Для кращого засвоєння навчального матеріалу та здобуття певних практичних навичок розроблено комплекс практичних індивідуальних завдань.

Нормативно-правову базу дисципліни становлять Конституція України, закони, підзаконні нормативно-правові акти, а також міжнародні угоди, які посідають особливе місце у правовому регулюванні інтелектуальної власності загалом та патентного права зокрема.

Підготовлено викладачем кафедри цивільно-правових дисциплін
I. В. Сандугеєм

Затверджено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін
(протокол № 4 від 19.11.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Сандугей І. В. Навчальна програма дисципліни “Патентне право” (для спеціалістів). — К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2011. — 30 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Патентне право”, питання для самоконтролю, теми контрольних робіт, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2011
© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2011

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ПАТЕНТНЕ ПРАВО”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Загальні положення патентного права
1	Загальне поняття патентного права
2	Джерела патентного права
3	Об’єкти патентного права
4	Суб’єкти патентного права
	Змістовий модуль II. Реєстрація об’єктів патентного права та захист прав патентовласників. Міжнародно-правове співробітництво
5	Патент та порядок його отримання
6	Правосуб’єктність власника патенту
7	Правовий захист особливих об’єктів патентного права
8	Договори в патентному праві
9	Захист прав авторів і патентовласників та відповідальність за їх порушення
10	Міжнародне співробітництво у сфері патентного права
Разом годин: 81	

ЗМІСТ
дисципліни
“ПАТЕНТНЕ ПРАВО”

Змістовий модуль I. Загальні положення патентного права

Тема 1. Загальне поняття патентного права

Поняття творчої та інтелектуальної діяльності, їх правове значення. Поняття права інтелектуальної власності, його роль і місце в системі права.

Місце патентного права в системі права інтелектуальної власності. Співвідношення патентного та авторського права. Поняття та особливості патентного права, його роль на сучасному етапі розвитку суспільства та технологій.

Предмет патентного права.

Метод патентного права. Співвідношення диспозитивного та імперативного регулювання відносин в патентному праві.

Принципи патентного права.

Література [2; 20–21; 32; 34; 40; 45]

Тема 2. Джерела патентного права

Поняття джерела патентного права. Класифікація джерел. Основні та допоміжні джерела права

Конституція – основний закон держави та джерело патентного права.

Закони та підзаконні нормативно-правові акти в системі джерел патентного права. Характеристика основних законодавчих актів у сфері патентного права.

Судова практика.

Міжнародно-правові акти як важлива складова джерел патентного права.

Література [1–19; 22; 28; 30; 32–34; 44–45]

Тема 3. Об’єкти патентного права

Поняття та загальна характеристика патентних правовідносин. Склад правовідносин.

Поняття об’єкта, його сутність та значення.

Винахід як об’єкт патентного права, його ознаки та види.

Пристрій: його характеристики, особливості патентування.

Речовина як об’єкт патентного права. Штам мікроорганізму. Інші об’єкти винаходу.

Спосіб, його характерні ознаки.

Винахід на застосування: поняття, особливості, види та роль у розвитку науки і техніки.

Умови патентоздатності: загальна характеристика та значення.

Новизна: поняття, умови її встановлення. Джерела, що ганблять новизну. Момент часу та територія при встановленні новизни. Пільга за новизною.

Винахідницький рівень: поняття, особливості визначення.

Промислова придатність винаходу. Особливості її визначення.

Корисна модель: поняття, особливості, необхідність правового захисту. Міжнародний досвід захисту корисних моделей. Відмінність корисної моделі та винаходу. Умови патентоздатності корисної моделі.

Промисловий зразок: поняття, характерні ознаки. Види об'єктів, що можуть бути промисловими зразками. Об'єкти, які не підлягають захисту, як промислові зразки. Особливості відокремлення промислових зразків від об'єктів авторського права. Умови патентоздатності промислових зразків та особливості їх визначення.

Література [2–4; 6–14; 18; 23; 25–26; 30; 32]

Тема 4. Суб'єкти патентного права

Поняття суб'єкта патентного права.

Законодавче визначення статусу суб'єктів патентного права.

Автори, їх статус, майнові та особисті немайнові права. Гарантії захисту прав авторів. Співавторство та особливості його встановлення. Правове регулювання відносин співавторів.

Статус патентовласника, його права, особливості переходу прав.

Правонаступники та їх роль як суб'єктів патентного права. Види правонаступництва. Спадкування. правонаступництво за юридичною особою.

Роль та значення інституту представника у справах інтелектуальної власності (патентного повіреного). Умови отримання свідоцтва. Права та обов'язки повіреного.

Держава в особі органу, що здійснює реєстрацію патентних прав, як окремий суб'єкт патентного права. Державний департамент з інтелектуальної власності, правовий статус, особливості діяльності. Укрпатент, його функції.

Література [2–5; 22; 28–32; 34]

Змістовий модуль II. Реєстрація об'єктів патентного права та захист прав патентовласників. Міжнародно-правове співробітництво

Тема 5. Патент та порядок його отримання

Поняття патенту, його види.

Законодавчі вимоги до оформлення патенту на винахід та корисну модель.

Заявка, поняття, порядок оформлення, необхідні документи, що додаються. Порядок розгляду заявки реєструючим органом. Формальна експертиза. Кваліфікаційна експертиза. Видача патенту.

Припинення дії патенту: підстави та порядок.

Деклараційний патент, поняття та його особливість. Заявка на деклараційний патент. Визнання деклараційного патенту недійсним. Заміна деклараційного патенту на винахід (корисну модель) на патент на винахід (корисну модель).

Патентування винаходу, корисної моделі в іноземних державах. Патентування відповідно до процедури, встановленої в Договорі про патентну кооперацію.

Законодавчі вимоги до патентування промислового зразка. Подання заявки та необхідних документів. Порядок розгляду заявки на отримання патенту на промисловий зразок. Оформлення та видача патенту на промисловий зразок.

Патентування промислового зразка в іноземних державах.

Література [2–9; 14–16; 18; 23; 27; 32; 34; 41–42]

Тема 6. Правосуб'єктність власника патенту

Права та обов'язки власника патенту. Сутність патентних прав. Майнові та немайнові права. Виключні та невиключні майнові права. Право авторства.

Права та обов'язки, що впливають з патенту.

Обмеження правосуб'єктності патентовласника. Примусове відчуження та припинення дії прав на патент. Підстави припинення прав на патент. Добровільна відмова від патентних прав. "Примусова ліцензія". Правові наслідки дострокового припинення патентних прав.

Охорона прав власника патенту від порушення. Обсяг охорони.

Література [1–5; 18; 21; 26; 27; 31–32; 38]

Тема 7. Правовий захист особливих об'єктів патентного права

Службові об'єкти, "Службовий винахід": поняття та ознаки. Службовий промисловий зразок, особливості правового захисту.

Права роботодавця при створенні службового об'єкта. Права працівника. Порядок патентування службових об'єктів. Збереження об'єкта як комерційної таємниці.

Секретні винаходи та корисні моделі: поняття і значення.

Порядок отримання патенту на секретні об'єкти. Особливості правового захисту секретних об'єктів патентного права.

Особливості використання секретних патентів.

Література [3–4; 32; 34; 42]

Тема 8. Договори в патентному праві

Передача прав на об'єкт патентного права при укладанні цивільно-правових договорів.

Загальний порядок укладання договорів.

Ліцензія на використання об'єкта патентного права. Види ліцензій. Виключна, одиначна та невиключна ліцензії. Порядок надання ліцензії.

Ліцензійний договір: поняття, сторони, умови, укладання.

Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт патентного права.

Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.

Договір комерційної концесії: поняття, сторони, умови, укладання.

Інші договори, що можуть укладатись у сфері патентного права.

Література [2–4; 20; 24; 30; 45]

Тема 9. Захист прав авторів і патентовласників та відповідальність за їх порушення

Захист прав авторів і патентовласників: поняття, способи та форми захисту. Порядок захисту прав.

Поняття відповідальності за порушення прав авторів та патентовласників, її види.

Кримінальна відповідальність: поняття, підстави, випадки настання.

Цивільно-правова відповідальність.

Судовий захист прав патентовласників.

Адміністративний порядок захисту. Уповноважені органи.

Література [1–4; 18; 21; 26–27; 31–32; 34–36; 38]

Тема 10. Міжнародне співробітництво у сфері патентного права

Міжнародне співробітництво, форми його здійснення, роль та значення.

Основні міжнародні правові акти у сфері патентного права. Договір про патентне право. Договір про патентну кооперацію. Угоди ТРІПС.

Паризька конвенція про охорону промислової власності: основні положення, роль у регулюванні патентного права.

Міжнародні організації у сфері інтелектуальної власності. Все світня організація інтелектуальної власності.

Регіональні міжнародно-правові акти у сфері патентного права. Євразійська патентна конвенція. Право ЄС у сфері патентного права.

Література [1–4; 14–19; 24; 25; 33]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття творчої та інтелектуальної діяльності. Види творчої діяльності.
2. Сутність патентного права та його місце в системі права інтелектуальної власності.
3. Співвідношення авторського та патентного права.
4. Поняття та предмет патентного права.
5. Система принципів патентного права.
6. Поняття та значення джерела патентного права.
7. Поняття джерела права. Основні національні джерела патентного права: Конституція України, закони, підзаконні нормативно-правові акти.
8. Роль узагальненої судової практики в ефективнішому врегулюванні патентних правовідносин.

9. Міжнародні угоди та їх значення як джерел патентного права.
10. Основні міжнародно-правові акти у сфері патентного права та їх сутність.
11. Додаткові джерела патентного права.
12. Поняття об'єкта патентного права.
13. Винахід: поняття, ознаки, види.
14. Умови патентоздатності винаходу.
15. Корисна модель: поняття, ознаки, умови патентоздатності.
16. Значення, особливість та необхідність правового захисту корисної моделі.
17. Промисловий зразок: поняття, об'єкти, умови патентоздатності.
18. Суб'єкт патентного права: поняття, сутність та види.
19. Правовий статус автора.
20. Патентовласник та його права.
21. правонаступники в патентному праві.
22. Інститут патентного повіреного.
23. Роль держави в патентному праві.
24. Заявка на винахід, корисну модель: порядок подання, необхідні документи.
25. Експертиза заявки.
26. Патентування винаходу, корисної моделі в іноземних державах.
27. Заявка на промисловий зразок: порядок подання та розгляду.
28. Патент на винахід: поняття, строк дії, особливості.
29. Патент на корисну модель: поняття, строк дії, особливості.
30. Патент на промисловий зразок: поняття, строк дії, особливості.
31. Деклараційний патент, його заміна на патент на винахід, корисну модель.
32. Недійсність патенту.
33. Міжнародна заявка.
34. Пріоритет.
35. Конвенційний пріоритет відповідно до Паризької конвенції 1883 р.
36. Патентні права: сутність та природа.
37. Права та обов'язки, що випливають з патенту.
38. Обмеження прав власника патенту.
39. Обсяг охорони прав патентовласника від порушення.
40. Службовий винахід та порядок отримання патенту на нього.
41. Повноваження роботодавця при створенні "службового об'єкта".
42. Особливості секретних об'єктів патентного права та порядку їх патентування.
43. Особливості правового захисту секретних об'єктів патентного права.
44. Загальні положення про договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
45. Ліцензія на використання об'єкта інтелектуальної власності.
46. Ліцензійний договір: поняття, особливості, строк дії.
47. Договір про створення на замовлення і використання об'єкта патентного права.
48. Договір про передання виключних майнових прав на об'єкт патентного права.
49. Договір комерційної концесії щодо об'єкта патентного права.
50. Поняття, способи та форми захисту прав авторів та патентовласників.
51. Відповідальність за порушення прав авторів та патентовласників, її види.
52. Адміністративний порядок захисту прав авторів та патентовласників.
53. Судовий порядок захисту прав авторів та патентовласників.
54. Міжнародне співробітництво у сфері патентного права та роль України в такому співробітництві.
55. Універсальні міжнародно-правові договори у сфері патентного права.
56. Регіональні міжнародно-правові договори у сфері патентного права.
57. Паризька конвенція 1883 р.: основні положення, роль у регулюванні патентних правовідносин.
58. Всесвітня організація інтелектуальної власності: цілі, завдання, функції, структура, значення.
59. Договір про патентну кооперацію: основні положення, роль у регулюванні патентних правовідносин.
60. Угода ТРІПС: основні положення, її значення то роль.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Номер варіанта контрольної роботи повинен відповідати номеру студента за списком:

Робота має бути надрукована за допомогою загальноприйнятих технічних засобів (друкарська машинка або комп'ютер) на одному боці білого аркуша паперу формату А4 (297 x 210 мм.). Машинописний текст оформляється шрифтом Times New Roman № 14, з інтервалом 1,5 (до 30 рядків на сторінці). Кожна сторінка тексту (друкованого чи рукописного) обмежується полями: ліве — 30 мм, праве — 15 мм, верхнє — 20 мм, нижнє — 20 мм. Відстань між заголовком і текстом має бути 15–20 мм.

Нумерація сторінок у роботі проставляється наскрізна, включаючи список літератури.

Кожне завдання починається з нової сторінки.

Теоретичне (перше) завдання має містити вступ, основну частину та висновки. Мають бути вказані посилання на джерела.

Обсяг: 12–15 сторінок.

На початку роботи зазначається варіант та текст завдання.

В кінці роботи вміщується список використаних джерел.

Загальний обсяг роботи — 20–30 сторінок.

Робота повинна містити титульний аркуш, текст завдання, виконане завдання у відповідному порядку, список використаних джерел.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Особливості кримінальної відповідальності за порушення патентних прав.

2. Завдання:

Олександр Н. та Петро Т. звернулись до свого приятеля Павла Г. (працював у Державному департаменту інтелектуальної власності) з пропозицією за певну плату довідатись про особливості нового запатентованого винаходу. Спираючись на отримані дані, Олександр і Петро використали переваги новинки без спеціального дозволу.

Яку відповідальність за це вони можуть понести? Які особливості відповідальності кожного з них?

3. Скласти 10 тестів за темами 1–2.

4. Скласти ліцензійний договір (винахід).

Варіант 2

1. Співвідношення авторського та патентного права.

2. Завдання:

Громадянин Р. винайшов новий продукт, який може бути використано в харчовій промисловості. Він звернувся до фахівців з проханням пояснити, чи можна такий продукт запатентувати як винахід. Йому пояснили, що продукт не має достатнього винахідницького рівня, а тому винаходом вважатися не може.

Що в такому випадку робити Р.? Чи може за таких умов продукт вважатися винаходом? Чи можна якось захистити результат інтелектуальної праці?

3. Скласти 10 тестів за темами 1–2.

4. Скласти договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід.

Варіант 3

1. Міжнародні угоди у сфері патентного права: їх значення та роль у врегулюванні патентних правовідносин.

2. Завдання:

Андрій А. взяв участь в конкурсі на створення нової оригінальної форми телевізора (проводив завод радіоприладів). Андрій виявив неабияку фантазію, виліпив нову форму з піску. Представникам заводу сподобався підхід молодого автора і вони оголосили його переможцем, погодились використати його ідею форми у виробництві. Єдине застереження — Андрій повинен самостійно зареєструвати право інтелектуальної власності.

Як це можливо зробити? Що це за вид інтелектуальної власності?

3. Скласти 10 тестів за темою 3.

4. Скласти договір про створення за замовленням і використання об'єкта патентного права — винаходу.

Варіант 4

1. Порівняльна характеристика винаходу та корисної моделі.

2. Завдання:

Громадянин А. винайшов новий агрегат, що може бути задіяний при виробництві молокопродуктів, споживаючи значно менше електроенергії. Знайомі порадили негайно подати заявку на винахід до відповідної установи. Оскільки громадянин А. не знав усіх особливостей оформлення документів, то звернувся за допомогою до свого сусіда К. — фахового юриста. К. погодився допомогти, однак почав вимагати від А. зазначити його як співавтора винаходу, оскільки, пояснив К., він фактично буде реєструвати винахід і отримувати на нього патент, а це нібито дає право вважатись співавтором винаходу.

Чи правомірні вимоги К.? Чи може він вважатися співавтором? Що дає право вважатися співавтором?

3. Скласти 10 тестів за темою 4.
4. Скласти заявку на отримання патенту на винахід (пристрій).

Варіант 5

1. Особливості діяльності патентних повірених в Україні.
2. Завдання:

Микола У. самостійно розробив нову речовину, яка дозволяє прискорювати дозрівання плодів фруктових дерев. Ця речовина практично нешкідлива для людини, оскільки при її виробництві використовуються тільки природні сполуки. Однак винахідник не мав жодних необхідних матеріальних ресурсів для виробництва, а також не хотів займатись оформленням патенту, оскільки це забрало б багато часу і сил. Проте розповідав усім знайомим про свій винахід. Молодий підприємець Ярослав Ш. звернувся до Миколи з пропозицією викупити всі права на винахід включно з немайновим правом авторства, тобто автором запатентованого винаходу буде вважатися Ярослав Ш.

Чи законно це? Чи можуть бути відчужені немайнові права автора включно з правом його імені?

3. Скласти 10 тестів за темою 5.
4. Скласти заявку на отримання патенту на корисну модель.

Варіант 6

1. Патентування винаходу відповідно до Договору про патентну кооперацію.
2. Завдання:

Володимир О. створив новий продукт, що полегшує і здешевлює виробництво мінеральних добрив. Винахідник вирішив запатенту-

вати свій винахід і звернувся з необхідними документами до відповідного органу. Один знайомий порадив Володимиру отримати так званий деклараційний патент, адже він обійдеться дешевше, а права надасть однакові. Володимир погодився, однак уже через півтора роки з'ясував, що термін дії так його патенту лише 6 років, а не 20 — як патенту на винахід.

Чи можна продовжити термін дії деклараційного патенту? Чи можливо його замінити на патент на винахід? Якщо так, то що для цього потрібно?

3. Скласти 10 тестів за темою 6.
4. Скласти заявку на отримання патенту на промисловий зразок.

Варіант 7

1. Деклараційний патент: поняття, суть та значення.
2. Завдання:

Полтавчанин Олександр В. розробив новий оригінальний дизайн автомобіля і запропонував його вітчизняним автобудівникам, однак у останніх така новинка не викликала інтересу. Проте розробкою зацікавилася чеська компанія Skoda. Олександр відгукнувся на пропозицію про співпрацю, зареєструвати зразок вирішив саме у Чеській республіці.

Чи можливо це зробити? Якщо так, то що для цього потрібно?

3. Скласти 10 тестів за темою 7.
4. Скласти договір комерційної концесії на винахід (спосіб).

Варіант 8

1. Примусове відчуження патентних прав: його сутність та значення.
2. Завдання:

Андрій А. та Борис Б. винайшли новий спосіб виготовлення паперу. З часом Андрій А. припинив активно користуватись патентом, придбав за містом помешкання і там оселився Борис Б. з часом також захотів відійти від активної діяльності. Знаючи, що Андрій А. особливо не цікавиться патентом, Борис вирішив самостійно передати право власності на винахід ТОВ "О", про що з часом і було укладено договір. Проте ТОВ "О" значно знизило ціну, мотивуючи це тим, що винахід уже дещо застарів. Після тривалих переговорів Борис таки погодився на запропоновану ціну, хоча й був дуже незадоволений.

Чи не порушуються за таких умов права патентовласників? Якщо так, то коли саме? Що потрібно робити для їх захисту?

3. Скласти 10 тестів за темою 8.
4. Скласти договір комерційної концесії на корисну модель.

Варіант 9

1. Особливості секретних об'єктів патентного права та порядок їх патентування.
2. Завдання.

Віктор Н. винайшов новий продукт, який може використовуватись у виробництві пластику, роблячи його твердішим. Автор запатентував свій винахід і вирішив відкрити власне виробництво. Однак через брак коштів зробити цього не зміг. Через певний час до нього звернулось ВАТ "Р" з пропозицією укласти ліцензійний договір на використання винаходу. Віктор відмовився, оскільки розраховував самостійно використовувати свій винахід. Через деякий час ВАТ "Р" почало самостійно використовувати винахід Віктора. Коли винахідник звернувся з претензією до підприємства, представники останнього пояснили, що відповідно до законодавства України, якщо винахід протягом тривалого часу не використовується і патентовласник не дає дозвіл на його використання, то він втрачає виключне право дозволяти використання цього винаходу, і зацікавлена особа має право безперешкодно використати винахід.

Як можна оцінити ситуацію? Чи справді втрачається таке право? Якщо так, то в якому випадку?

3. Скласти 10 тестів за темою 9.
4. Скласти ліцензійний договір (промисловий зразок).

Варіант 10

1. Сутність прав та обов'язків, що впливають з патенту.
2. Завдання:

Романом винайдено новий прилад для вимірювання напруги, — стійкіший до коливань, надійніший і точніший. Винахідник працював електриком за трудовим контрактом на підприємстві Т. Про винахід працівник повідомив своїх колег. Директор підприємства повідомив Романа, що підприємство як роботодавець має запатентувати винахід, як службовий. Роман заперечив: винахід є його і він сам

має право на його патентування, адже винахідництво не передбачено ні його посадовою інструкцією, ні трудовим договором.

Як можна розв'язати таку суперечку? Що необхідно для того, щоб винахід вважався службовим?

3. Скласти 10 тестів за темою 10.
4. Скласти договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на корисну модель.

Варіант 11

1. Розвиток та становлення патентного права в Україні.
2. Завдання:

Володимир К. винайшов нову деталь, що може використовуватися в літакобудуванні. Його винахід було визнано секретним, відповідно таким, що не може використовуватись з комерційною метою. Винагорода була мізерною. З часом Володимир дійшов висновку, що винахід може використовуватись при будівництві транспортних комерційних літаків, а отже необхідність засекречувати винахід відпала. Проте, як вчинити в такому випадку він не знав.

Що можна вчинити в такій ситуації? Чи можливо розсекретити такий винахід? Якщо так, то в якому порядку?

3. Скласти 10 тестів за темою 3.
4. Скласти договір про створення за замовленням і використання об'єкта патентного права — промислового зразка.

Варіант 12

1. Природа та необхідність існування службового об'єкта патентного права.
2. Завдання:

Ганна В. винайшла новий спосіб шиття тканини, що значно прискорювало б цей процес. Вона звернулась до відповідної установи для реєстрації свого винаходу та отримання патенту. Однак через певні проблеми її права, як вона вважала, було порушено. Проте куди звернутись зі скаргою Ганна не знала.

В якому порядку краще та ефективніше вирішувати спори, що виникають на стадії реєстрації винаходу? До яких органів варто звертатись?

3. Скласти 10 тестів за темою 4.
4. Скласти ліцензійний договір (корисна модель).

Варіант 13

1. Роль адміністративного порядку захисту патентних прав та особливості його застосування.

2. Завдання:

Андрій З., громадянин України, подав заявку на винахід в українську установу 12 червня 2007 р. 15 вересня 2007 р. він подав заявку на цей же винахід в Іспанії, яка є учасником Паризької конвенції 1883 року. Проте там йому пояснили, що заявка на схожий винахід надійшла 2 серпня 2007 р. від громадянина Іспанії, а тому саме вона має пріоритет.

Як діяти Андрію в такому випадку? Яка заявка буде мати пріоритет і чому?

3. Скласти 10 тестів за темою 5.

4. Скласти договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на промисловий зразок.

Варіант 14

1. Діяльність міжнародних організацій у сфері патентного права.

2. Завдання:

Вірменія, як учасниця Паризького союзу, вирішила звернутися до його адміністративного органу для вирішення певних питань.

Що собою являє Паризький союз? Хто виконує функції його адміністративного органу? Де знаходиться адміністративний орган Паризького союзу?

3. Скласти 10 тестів за темою 6.

4. Скласти договір комерційної концесії на винахід (пристрій).

Варіант 15

1. Основні положення та значення Паризької конвенції про охорону промислової власності 1883 р.

2. Завдання:

Віктор Н. винайшов новий продукт, який може використовуватись у виробництві пластику, роблячи його твердішим. Автор запатентував свій винахід і вирішив відкрити власне виробництво. Однак через брак коштів зробити цього не зміг. Через певний час до нього звернулось ВАТ "Р" з пропозицією укласти ліцензійний договір на використання винаходу. Віктор відмовився, оскільки розраховував самостійно використовувати свій винахід. Через деякий час ВАТ "Р"

почало самостійно використовувати винахід Віктора. Коли винахідник звернувся з претензією до підприємства, представники останнього пояснили, що відповідно до законодавства України, якщо винахід протягом тривалого часу не використовується і патентовласник не дає дозвіл на його використання, то він втрачає виключне право дозволити використання цього винаходу, і зацікавлена особа має право безперешкодно використати винахід.

Як можна оцінити ситуацію? Чи справді втрачається таке право? Якщо так, то в якому випадку?

3. Скласти 10 тестів за темою 7.

4. Підготуйте позовну заяву до суду про захист порушеного майнового права інтелектуальної власності на винахід.

Варіант 16

1. Міжнародні угоди у сфері патентного права: їх значення та роль у врегулюванні патентних правовідносин.

2. Завдання:

Андрій А. взяв участь в конкурсі на створення нової оригінальної форми телевізора (проводив завод радіоприладів). Андрій виявив неабияку фантазію, виліпив нову форму з піску. Представникам заводу сподобався підхід молодого автора і вони оголосили його переможцем, погодились використати його ідею форми у виробництві. Єдине застереження — Андрій повинен самостійно зареєструвати право інтелектуальної власності.

Як це можливо зробити? Що це за вид інтелектуальної власності?

3. Скласти 10 тестів за темою 3.

4. Скласти договір про створення за замовленням і використання об'єкта патентного права — винаходу.

Варіант 17

1. Порівняльна характеристика винаходу та корисної моделі.

2. Завдання:

Громадянин А. винайшов новий агрегат, що може бути задіяний при виробництві молокопродуктів, при цьому споживаючи значно менше електроенергії. Знайомі порадили негайно подати заявку на винахід до відповідної установи. Оскільки громадянин А. не знав усіх особливостей оформлення документів, то звернувся за допомогою до свого сусіда К. — фахового юриста. К. погодився допомогти, однак

почав вимагати в А. зазначити його як співавтор винаходу, оскільки, пояснив, К. фактично буде реєструвати винахід і отримувати на нього патент, а це нібито дає право вважатись співавтором винаходу.

Чи правомірні вимоги К.? Чи може він вважатися співавтором? Що дає право вважатися співавтором?

3. Скласти 10 тестів за темою 4.

4. Скласти заявку на отримання патенту на винахід (пристрій).

Варіант 18

1. Особливості діяльності патентних повірених в Україні.

2. Завдання:

Микола У. самостійно розробив нову речовину, яка дозволяє прискорювати дозрівання плодів фруктових дерев. Ця речовина практично нешкідлива для людини, оскільки при її виробництві використовуються тільки природні сполуки. Однак винахідник не мав жодних необхідних матеріальних ресурсів для виробництва, а також не хотів займатись оформленням патенту, оскільки це забрало б багато часу і сил. Проте розповідав усім знайомим про свій винахід. Молодий підприємець Ярослав Ш. звернувся до Миколи з пропозицією викупити всі права на винахід включно з немайновим правом авторства, тобто автором запатентованого винаходу буде вважатися Ярослав Ш.

Чи законно це? Чи можуть бути відчужені немайнові права автора включно з правом його імені?

3. Скласти 10 тестів за темою 5.

4. Скласти заявку на отримання патенту на корисну модель.

Варіант 19

1. Патентування винаходу відповідно до Договору про патентну кооперацію.

2. Завдання:

Володимир О. створив новий продукт, що полегшує і здешевлює виробництво мінеральних добрив. Винахідник вирішив запатентувати свій винахід і звернувся з необхідними документами до відповідного органу. Один знайомий порадив Володимирові отримувати так званий деклараційний патент, адже він обійдеться дешевше, а права надасть однакові. Володимир погодився, однак уже через півтора роки з'ясував, що термін дії такого патенту всього 6 років, а не 20 — як патенту на винахід.

Чи можна продовжити термін дії деклараційного патенту? Чи можливо його замінити на патент на винахід? Якщо так, то що для цього потрібно?

3. Скласти 10 тестів за темою 6.

4. Скласти заявку на отримання патенту на промисловий зразок.

Варіант 20

1. Примусове відчуження патентних прав: його суть та значення.

2. Завдання:

Андрій А. та Борис Б. винайшли новий спосіб виготовлення паперу. З часом Андрій А. припинив активно користуватись патентом, придбав помешкання за містом і там оселився. Борис Б. з часом також вирішив відійти від активної діяльності. Знаючи, що Андрій А. особливо не цікавиться патентом, Борис вирішив самостійно передати право власності на винахід ТОВ "О", про що з часом і було укладено договір. Проте ТОВ "О" значно знизило ціну, мотивуючи це тим, що винахід уже дещо застарів. Після тривалих переговорів Борис таки погодився на запропоновану ціну, хоча й був дуже незадоволений.

Чи не порушуються за таких умов права патентовласників? Якщо так, то коли саме? Що потрібно робити для їх захисту?

3. Скласти 10 тестів за темою 8.

4. Скласти договір комерційної концесії на корисну модель.

Варіант 21

1. Особливості секретних об'єктів патентного права та порядок їх патентування.

2. Завдання:

Віктор Н. винайшов новий продукт, який може використовуватись у виробництві пластику, роблячи його твердішим. Автор запатентував свій винахід і вирішив відкрити власне виробництво. Однак через брак коштів зробити цього не зміг. Через певний час до нього звернулось ВАТ "Р" з пропозицією укласти ліцензійний договір на використання винаходу. Віктор відмовився, оскільки розраховував самостійно використовувати свій винахід. Через деякий час ВАТ "Р" почало самостійно використовувати винахід Віктора. Коли винахідник звернувся з претензією до підприємства, представники останнього пояснили, що відповідно до законодавства України, якщо винахід протягом тривалого часу не використовується і патентовласник не

дає дозвіл на його використання, то він втрачає виключне право дозволити використання цього винаходу, і зацікавлена особа має право безперешкодно використати винахід.

Як можна оцінити ситуацію? Чи справді втрачається таке право? Якщо так, то в якому випадку?

3. Скласти 10 тестів за темою 9.
4. Скласти ліцензійний договір (промисловий зразок).

Варіант 22

1. Сутність прав та обов'язків, що впливають з патенту.
2. Завдання:

Романом винайдено новий прилад для вимірювання напруги стійкіший до коливань, надійніший і точніший. Винахідник працював електриком за трудовим контрактом на підприємстві Т. Про винахід працівник повідомив своїх колег. Директор підприємства повідомив Романа, що підприємство як роботодавець має запатентувати винахід як службовий. Роман заперечив: винахід його і він сам має право на його патентування, адже винахідництво не передбачено ні його посадовою інструкцією, ні трудовим договором.

Як можна розв'язати таку суперечку? Що необхідно для того, щоб винахід вважався службовим?

3. Скласти 10 тестів за темою 10.
4. Скласти договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на корисну модель.

Варіант 23

1. Розвиток та становлення патентного права в Україні.
2. Завдання:

Володимир К. винайшов нову деталь, що може використовуватися в літакобудуванні. Його винахід було визнано секретним, відповідно таким, що не може використовуватись з комерційною метою. Винагорода була мізерною. З часом Володимир дійшов висновку, що винахід може використовуватись при будівництві транспортних комерційних літаків, а отже, необхідність засекречувати винахід відпала. Проте, як вчинити в такому випадку він не знав.

Що можна вчинити в такій ситуації? Чи можливо розсекретити такий винахід? Якщо так, то в якому порядку?

3. Скласти 10 тестів за темою 3.

4. Скласти договір про створення за замовленням і використання об'єкта патентного права — промислового зразка.

Варіант 24

1. Природа та необхідність існування службового об'єкта патентного права.
2. Завдання:

Ганна В. винайшла новий спосіб шиття тканини, що значно прискорювало б цей процес. Вона звернулась до відповідної установи для реєстрації свого винаходу та отримання патенту. Однак через проблеми її права, як вона вважала було порушено. Проте куди звернутись зі скаргою Ганна не знала.

В якому порядку краще та ефективніше вирішувати спори, що виникають на стадії реєстрації винаходу? До яких органів варто звертатись?

3. Скласти 10 тестів за темою 4.
4. Скласти ліцензійний договір (корисна модель).

Варіант 25

1. Роль адміністративного порядку захисту патентних прав та особливості його застосування.
2. Завдання:

Андрій З., громадянин України, подав заявку на винахід в українську установу 12 червня 2007 р. 15 вересня 2007 р. він подав заявку на цей же винахід в Іспанії, яка є учасником Паризької конвенції 1883 р. Проте там йому пояснили, що заявка на схожий винахід надійшла 2 серпня 2007 р. від громадянина Іспанії, а тому саме вона має пріоритет.

Як діяти Андрію в такому випадку? Яка заявка буде мати пріоритет і чому?

3. Скласти 10 тестів за темою 5.
4. Скласти договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на промисловий зразок.

Варіант 26

1. Основні положення та значення Паризької конвенції про охорону промислової власності 1883 р.
2. Завдання:

Віктор Н. винайшов новий продукт, який може використовуватись у виробництві пластику, роблячи його твердішим. Автор запатентував свій винахід і вирішив відкрити власне виробництво. Однак через брак коштів зробити цього не зміг. Через певний час до нього звернулось ВАТ "Р" з пропозицією укласти ліцензійний договір на використання винаходу. Віктор відмовився, оскільки розраховував самостійно використовувати свій винахід. Через деякий час ВАТ "Р" почало самостійно використовувати винахід Віктора. Коли винахідник звернувся з претензією до підприємства, представники останнього пояснили, що відповідно до законодавства України, якщо винахід протягом тривалого часу не використовується і патентовласник не дає дозвіл на його використання, то він втрачає виключне право дозволяти використання цього винаходу, і зацікавлена особа має право безперешкодно використати винахід.

Як можна оцінити ситуацію? Чи справді втрачається таке право? Якщо так, то в якому випадку?

3. Скласти 10 тестів за темою 7.
4. Підготуйте позовну заяву до суду про захист порушеного майнового права інтелектуальної власності на винахід.

Варіант 27

1. Особливості кримінальної відповідальності за порушення патентних прав.
2. Завдання:

Олександр Н. та Петро Т. звернулись до свого приятеля Павла Г. (працював у Державному департаменті інтелектуальної власності) з пропозицією за певну плату довідатись про особливості нового запатентованого винаходу. Спираючись на отримані дані, Олександр та Петро використали переваги новинки без спеціального дозволу.

Яку відповідальність за це вони можуть понести? Які особливості відповідальності кожного з них?

3. Скласти 10 тестів за темами 1–2.
4. Скласти ліцензійний договір (винахід).

Варіант 28

1. Діяльність міжнародних організацій у сфері патентного права.
2. Завдання:

Вірменія, як учасниця Паризького союзу, вирішила звернутися до його адміністративного органу для вирішення певних питань.

Що собою являє Паризький союз? Хто виконує функції його адміністративного органу? Де знаходиться адміністративний орган Паризького союзу?

3. Скласти 10 тестів за темою 6.
4. Скласти договір комерційної концесії на винахід (пристрій).

Варіант 29

1. Співвідношення авторського та патентного права.
2. Завдання:

Громадянин Р. винайшов новий продукт, який може бути використано в харчовій промисловості. Він звернувся до фахівців з проханням пояснити, чи можна такий продукт запатентувати як винахід. Йому пояснили, що продукт не має достатнього винахідницького рівня, а тому винаходом вважатися не може.

Що в такому випадку робити громадянину Р.? Чи може за таких умов продукт вважатись винаходом? Чи можна якимось захистити результат інтелектуальної праці?

3. Скласти 10 тестів за темами 1–2.
4. Скласти договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід.

Варіант 30

1. Роль судової практики у розвитку патентного права.
2. Завдання.

Громадянин А. винайшов новий агрегат, що може бути задіяний при виробництві молокопродуктів, споживаючи значно менше електроенергії. Знайомі порадили негайно подати заявку на винахід до відповідної установи. Оскільки громадянин А. не знав усіх особливостей оформлення документів, то звернувся за допомогою до свого сусіда К. – фахового юриста. К. погодився допомогти, однак почав вимагати від А. зазначити його як співавтора винаходу, оскільки, як він пояснив К., він фактично буде реєструвати винахід і отримувати на нього патент, а це нібито дає право вважатись співавтором винаходу.

Чи правомірні вимоги К.? Чи може він вважатись співавтором? Що дає право вважатись співавтором?

3. Скласти 10 тестів за темою 7.

4. Підготуйте позовну заяву до суду про захист порушеного майнового права інтелектуальної власності на промисловий зразок.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // ВВР України. — 2003. — № 40. — Ст. 356.
3. Закон України “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі” від 15 грудня 1993 р. // ВВР України. — 1994. — № 7. — Ст. 32.
4. Закон України “Про охорону прав на промислові зразки” від 15 грудня 1993 р. // ВВР України. — 1994. — № 7. — Ст. 34.
5. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених)” від 27 серпня 1997 р. № 938 // Офіц. вісн. України. — 1997. — № 35 (код акту 3399/1997).
6. Наказ Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Правил складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель” від 22.01.01 № 22 // Офіц. вісн. України. — 2001. — № 9. — Ст. 386 (код акту 17928/2001).
7. Наказ Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Правил складання та подання заявки на промисловий зразок” № 110 від 18.02.02 // Офіц. вісн. України. — 2002. — № 11. — Ст. 531 (код акту 21807/2002).
8. Наказ Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Правил розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель” від 15.03.02 № 197 // Офіц. вісн. України. — 2002. — № 16. — Ст. 887 (код акту 22226/2002).
9. Наказ Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Правил розгляду заявки на промисловий зразок” від 18.03.02 № 198 // Офіц. вісн. України. — 2002. — № 14. — Ст. 773 (код акту 22072/2002).

10. Наказ Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Положення про Державний реєстр патентів України на промислові зразки” від 12 квітня 2001 р. № 290 // Офіц. вісн. України. — 2001. — № 18. — Т. 2. — Ст. 803 (код акту 18633/2001).
11. Наказ Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Положення про Державний реєстр патентів України на винаходи від 12 квітня 2001 № 291 // Офіц. вісн. України. — 2001. — № 18. — Т. 2. — Ст. 1029, стаття 804, (код акту 18634/2001).
12. Наказ Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Положення про Державний реєстр патентів України на корисні моделі” від 20 червня 2001 р. № 469 // Офіц. вісн. України. — 2001. — № 27. — Ст. 1227 (код акту 19345/2001).
13. Наказ Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Положення про Державний реєстр деклараційних патентів України на секретні корисні моделі” від 14 листопада 2001 р. № 738 // Офіц. вісн. України. — 2001. — № 47. — Ст. 2124 (код акту 20541/2001).

Міжнародно-правові акти

14. Гаазький Акт Гаазької угоди про міжнародну реєстрацію промислових зразків від 28 листопада 1960 року // <http://portal.rada.gov.ua>.
15. Договір про патентне право 2000 року // portal.rada.gov.ua.
16. Договір про патентну кооперацію 1970 року // portal.rada.gov.ua.
17. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності від 14 липня 1967 року // portal.rada.gov.ua
18. Паризька конвенція про охорону промислової власності 1883 року // portal.rada.gov.ua
19. Євразійська патентна конвенція від 9 вересня 1994 року // portal.rada.gov.ua

Основна

20. Андрощук Г. А., Крайнев П., Кавасс Н. Право інтелектуальної собственности: торговые аспекты: Науч.-практ. изд. — К.: Ін Юре, 2000.
21. Андрощук Г. А., Работягова Л. И. Патентное право: правовая охрана изобретений: Учеб. пособие. — 2-е изд., перераб. и доп. — К.: МАУП, 2001.

22. Белов В. В., Виталиев Г. В., Денисов Г. М. Интеллектуальная собственность. Законодательство и практика его применения. — М.: Юристь, 2002.
23. Бованенко Т. В. Складання та подання заявки на видачу патенту України на промисловий зразок: Практич. посіб. — К., 2006. — 40 с.
24. Демченко Т. С. Правове регулювання промислової власності в Європі та в Україні: Принципи побудови та шляхи зближення. — К.: Преса України, 2005.
25. Ємжин В. М. Особливості подання міжнародної заявки: Метод. рек. — К., 2006.
26. Жаров В. О. Інтеллектуальна власність в Україні: Правові аспекти набуття, здійснення та захисту прав. — К.: Ін Юре, 2000.
27. Карпухина С. И. Защита интеллектуальной собственности и патентование. — М.: Междунар. отношения, 2004.
28. Крайнів П. П., Работягова Л. І., Дятлик І. І. Патентування винаходів в Україні. — К.: Ін Юре, 2000.
29. Куса С. Д. Патентна документація України: Посібник. — К., 2006.
30. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. — 3-тє вид., переробл. і допов. / За ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. — К.: Юрінком Інтер, 2008.
31. Охорона інтелектуальної власності в Україні / С. О. Довгий, В. О. Жаров, В. О. Зайчук та ін. — К.: Форум, 2002.
32. Право інтелектуальної власності (акад. курс): Підручник / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К., 2007.
33. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / За ред. Ю. М. Капіци: кол. авт.: Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, В. П. Воробійов та ін. — К.: Слово, 2006.
34. Сусліков Л. М., Дьордяй В. С. Патентознавство: Навч. посіб. — К.: ЦНД, 2005.
- Додаткова*
35. Ларичев В. Д., Терещенко Б. Л. Предупреждение преступлений, посягающих на интеллектуальную собственность: Науч.-практ. пособие. — М.: Альфа-Пресс, 2006.
36. Ніколаюк С. І., Нікифорчук Д. Й., Томма Р. П., Барко В. І. Протидія злочинам у сфері інтелектуальної власності (статті 176, 177, 227, 229 КК України): Науч.-практ. посіб. — К.: КНТ, 2006.
37. Основи інтелектуальної власності. — К.: ІнЮре, 1999.
38. Охорона промислової власності в Україні / О. Д. Святоцький, В. Л. Петров, Г. О. Андрощук / За ред. О. Д. Святоцького. — К.: Ін Юре, 1999.
39. Питання інтелектуальної власності: Зб. наук. пр.: Вип. 1–3 / НДІ інтелект. власності Акад. прав. наук України. — К., 2004, 2005.
40. Право інтелектуальної власності: Підручник. — 2-ге вид., переробл. і допов. — К.: Ін Юре, 2004.
41. Салфетник Т. П., Шкуринська Т. І. Методичні рекомендації щодо складання та подання заперечення до Апеляційної палати Державного департаменту інтелектуальної власності: Метод. рек. — К., 2006.
42. Сергеев А. П. Патентное право. — М.: Изд-во БЕК, 1994.
43. Цибульов П. М., Чеботарьов В. П., Зінов В. Г., Суїні Ю. Управління інтелектуальною власністю / За ред. П. М. Цибульова. — К.: К. І. С., 2005.
44. Цивільний кодекс України: Науч.-практ. комент. — К.: Істина, 2004.
45. Цивільне право України (академ. курс): Підручник: У 2 т. — Вид. 2-ге допов. і переробл. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. — К.: Ін Юре, 2006.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Патентне право”.....	4
Зміст дисципліни “Патентне право”.....	4
Питання для самоконтролю.....	9
Вказівки до виконання контрольної роботи.....	12
Теми контрольних робіт.....	12
Список літератури.....	26

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп’ютерне верстання *А. П. Нечипорук*

Зам. № ВКЦ-4497

Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний.
Обл.-вид. 1,16. Ум. друк. 1,74. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП “Видавничий дім “Персонал”
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*